

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

***«Ενίσχυση των υπηρεσιών των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων
και συναφή οργανωτικά και διοικητικά ζητήματα»***

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάσθηκε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε επτά (7) Μέρη (Α' - Ζ') και αποτελείται από τριάντα εννέα (39) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου και, ειδικά, τον χρόνο έναρξης ισχύος ορισμένων από τις διατάξεις του.

Με τις εν θέματι ρυθμίσεις επιχειρείται η ενίσχυση της εύρυθμης λειτουργίας και της στελέχωσης των υπηρεσιών των αναπτυξιακών προγραμμάτων και των φορέων που εποπτεύονται από τον αρμόδιο Υπουργό για το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ), καθώς και η επιτάχυνση της απορρόφησης των ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων.

Το Μέρος Α' (άρθρα 1-2), υπό τον τίτλο «Σκοπός και αντικείμενο», αναφέρει τον σκοπό και το αντικείμενο του νομοσχεδίου, ήτοι αποσαφήνιση ζητημάτων του ν. 5140/2024 «Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και συμπληρωματικές διατάξεις», καθώς και θέσπιση ρυθμίσεων σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία υπηρεσιών του ΑΠΔΕ, του ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας "Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε." και άλλες διατάξεις», της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων Α.Ε. (ΜΟΔ Α.Ε.), της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥ-

ΣΤΑ) και της Μονάδας Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ). Επίσης, το νομοσχέδιο έχει ως αντικείμενο τη θέσπιση διατάξεων για οργανωτικά και διοικητικά ζητήματα των ειδικών Υπηρεσιών του ν. 4914/2022, της ΜΟΔ Α.Ε., των αρμόδιων υπηρεσιών για το ΑΠΔΕ και των εποπτευόμενων δημόσιων φορέων.

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 3-8), υπό τον τίτλο «Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων», περιλαμβάνει τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α΄-Δ΄). Ειδικότερα:

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρο 3), υπό τον τίτλο «Αποσαφήνιση ζητημάτων Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων - Τροποποίηση ν. 5140/2024)», αναφέρει τους φορείς που διενεργούν την πληρωμή των δαπανών του ΑΠΔΕ και καθορίζει τους αποδέκτες της, τα όργανα που ορίζουν τους εισηγητές εκκαθάρισης, καθώς και τους υπεύθυνους λογαριασμού ΑΠΔΕ.

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 4-5), υπό τον τίτλο «Εξομάλυνση Αμοιβών των στελεχών της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων και της Μονάδας Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα», συμπεριλαμβάνει τους ανωτέρω υπαλλήλους στο ισχύον σύστημα κινήτρων και ανταμοιβής και ρυθμίζει την εγγραφή των αντίστοιχων πιστώσεων.

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 6-7), υπό τον τίτλο «Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης - Τροποποίηση ν. 4635/2019», ορίζει ότι στις περιπτώσεις Σ.Δ.Ι.Τ. του ν. 3389/2005, συμβάσεων παραχώρησης και των ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας, δεν θα υπάρχει χρονικός περιορισμός προς ανάληψη νομικών δεσμεύσεων μετά την ένταξη έργων σε Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης και Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης. Επίσης, θεσπίζει τη δυνατότητα σύστασης ομάδων εργασίας στη Συντονιστική Υπηρεσία και τους Φορείς Διαχείρισης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης.

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρο 8), υπό τον τίτλο «Ζητήματα μεταφοράς και αξιοποίησης πόρων Πράσινου Ταμείου στο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων - Τροποποίηση ν. 4936/2022», τροποποιεί το χρονικό περιθώριο για την έκδοση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης για την μεταφορά οικονομικών πόρων από το Πράσινο Ταμείο στην αρμοδιότητα διαχείρισης της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.

Το Μέρος Γ΄ (άρθρα 9-19), υπό τον τίτλο «Εταιρικό Σύμφωνο Περιφερειακής Ανάπτυξης», περιλαμβάνει δύο (2) Κεφάλαια (Α΄-Β΄). Ειδικότερα:

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 9-17), υπό τον τίτλο «Ενίσχυση εύρυθμης λειτουργίας αναπτυξιακών προγραμμάτων - τροποποίηση ν. 4914/2022», τροποποιεί τη διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής πράξεων προς χρηματοδότηση στα Προγράμματα «INTERREG» (άρθρο 9), αναθέτει στην Ειδική Υπηρεσία

ρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» αρμοδιότητες της «προ-αξιολόγησης», παρακολούθησης και διαχείρισης έργων δράσεων του Μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη/Connecting Europe Facility» (άρθρο 10), εντάσσει, αφενός μεν, το Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων» στις αρμοδιότητες του αρμόδιου Υπουργού, αφετέρου δε, τις αποφάσεις μετακίνησης του προσωπικού των Ειδικών Υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού Υπηρεσιών (Ε.Α.Σ.Υ.) στις αρμοδιότητες του Γενικού Γραμματέα Ε.Σ.Π.Α. (άρθρο 11), αναμορφώνει τον τρόπο ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων στο πλαίσιο των Προγραμμάτων INTERREG και καταργεί την αυτοτελή υποχρέωση επιστροφής από τους εταίρους (άρθρο 12), ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με την εμπορεία και χρήση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (άρθρο 13), τη συντήρηση, τεχνική υποστήριξη και ανάπτυξη προσαρμογών Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (άρθρο 14), το Μητρώο Αξιολογητών και την Επιτροπή Παρακολούθησης στα Προγράμματα INTERREG (άρθρο 15), το προσωπικό των Ειδικών Υπηρεσιών και της Κεντρικής Υπηρεσίας της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων Ανώνυμης Εταιρείας (άρθρο 16), και καθορίζει τις συναφείς καταργούμενες διατάξεις (άρθρο 17).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 18-19), υπό τον τίτλο «Ειδικότερα ζητήματα προσωπικού - τροποποίηση ν. 4314/2014», θεσπίζει δυνατότητα να εκδίδει η ΜΟΔ Α.Ε δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για απόσπαση ή μετακίνηση σε Ειδικές Υπηρεσίες Ε.Σ.Π.Α. και στην Κεντρική Υπηρεσία της, Μονίμων υπαλλήλων ή υπαλλήλων ΙΔΑΧ που απασχολούνται στους Φορείς Γενικής Κυβέρνησης, με σκοπό την κάλυψη κενών θέσεων (άρθρο 18), και ορίζει τη διαδικασία αναπλήρωσης των Προϊσταμένων των Γενικών Διευθύνσεων της Εθνικής Αρχής Συντονισμού (άρθρο 19).

Το Μέρος Δ΄ (άρθρα 20-27), υπό τον τίτλο «Διατάξεις για την εύρυθμη λειτουργία των Αναπτυξιακών Εταιρειών και άλλες διατάξεις», θεσπίζει υπέρ της «Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας» εξαίρεση από την υποχρέωση προσκόμισης ασφαλιστικής ενημερότητας και από την επιβολή και τις συνέπειες κάθε κατάσχεσης σε βάρος της (άρθρο 20), τροποποιεί άρθρα του Καταστατικού σχετικά με τη λειτουργία της Μονάδας Οργάνωσης της «Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων Α.Ε.» (άρθρο 21), θεσπίζει απαλλαγή της «Ελληνικής Εταιρείας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία» από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων για τις εκτάσεις που αποτελούν μέρος των Γαιών Μεταλιγνιτικής Αξιοποίησης (άρθρο 22), καθορίζει τη διαδικασία σύστασης δικαιώματος επιφανείας επί ακινήτων

που ανήκουν στην «Εταιρεία Μετάβασης Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία» (άρθρα 23), τροποποιεί τη διαδικασία σύστασης δικαιώματος επιφανείας επί ακινήτων που ανήκουν στην «Ελληνική Εταιρεία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία» (άρθρο 24) και θεσπίζει ως προϋπόθεση τροποποίησης του καταστατικού της την προηγούμενη δημοσίευση του Ιδρυτικού Καταστατικού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (άρθρο 25), ορίζει τη γενική συνέλευση (αντί του Δ.Σ.) ως όργανο που αποφασίζει τη σύσταση επενδυτικής επιτροπής στην «Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Επενδύσεων Α.Ε.» (άρθρο 26), και εντάσσει τις δαπάνες διαχείρισης και διοίκησης της «Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας Ανώνυμης Εταιρείας» στις κατηγορίες μη επιλέξιμων δαπανών που δύνανται να βαρύνουν το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ του οικείου φορέα χρηματοδότησης ή κατά περίπτωση να αυξάνουν την εθνική συμμετοχή (άρθρο 27).

Στο Μέρος Ε' (άρθρα 28-34) υπό τον τίτλο «Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης», περιλαμβάνονται ρυθμίσεις σχετικά με τη σύσταση και τις αρμοδιότητες Μονάδας Δημοσιότητας στη Γενική Διεύθυνση Αναφορών και Θεσμικής Υποστήριξης - Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης, την αναδιάρθρωση της Διεύθυνσης Αναφορών και των Τμημάτων Αναφορών Δράσεων Δανειακής Στήριξης (άρθρα 28-31), ανακατανέμονται θέσεις προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου υπηρεσιών που έχουν αναλάβει την παρακολούθηση και υλοποίηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (άρθρο 32), τροποποιείται η διαδικασία χρηματοδότησης φορέων που υλοποιούν έργα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (άρθρο 33), και θεσπίζεται η κάλυψη χρηματοδότησης των πιστωτικών ιδρυμάτων, των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών θεσμών και των φορέων των περ. γ) και δ) της παρ. 1 του άρθρου 197 του ν. 4820/2021, για τη χρηματοδότηση επιλέξιμων επενδύσεων μέσω των δανείων με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και με κεφάλαια του τακτικού προϋπολογισμού (άρθρο 34).

Το Μέρος ΣΤ' (άρθρα 35-38), υπό τον τίτλο «Λοιπές επείγουσες ρυθμίσεις», θεσπίζει διατάξεις σχετικά με την εγγυητική λειτουργία του Τ.Ε.Κ.Ε., και συγκεκριμένα, τον τρόπο με τον οποίο θα καλυφθεί τυχόν επιπρόσθετη διαφορά αξίας μεταξύ μεταβιβαζόμενων στοιχείων παθητικού και μεταβιβαζόμενων στοιχείων ενεργητικού, ως μέτρο εξυγίανσης που εφαρμόστηκε πριν από την θέση σε ισχύ του Κανονισμού (ΕΕ) 806/2014 (άρθρο 35), ρυθμίζει καταστατικά ζητήματα της εταιρείας «Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης Α.Ε.» καθώς και τη σύσταση Συμβουλευτικής Επιτροπής (άρθρο 36), θεσπίζει παράταση των προθεσμιών διεξαγωγής γενικών συνελεύσεων κεφαλαιουχικών εταιρειών στον κλάδο της βιομηχανίας παραγωγής και εμπορίας

φαρμάκων για το έτος 2025 (άρθρο 37), και παρατείνει, και για το οικονομικό έτος του 2026, τη δυνατότητα ισοσκέλισης των προϋπολογισμών των δήμων (άρθρο 38).

Το Μέρος Ζ΄ (άρθρο 39) περιλαμβάνει ρυθμίσεις για την έναρξη ισχύος του νόμου και, ειδικά, την έναρξη ισχύος ορισμένων από τις των διατάξεις του.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 4

Το παρόν εντάσσει και τα στελέχη της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων και της Μονάδας Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα» στους υπαλλήλους για τους οποίους ισχύει το σύστημα κινήτρων και ανταμοιβής του άρθρου 27 του ν. 4940/2022. Ο τίτλος του τροποποιούμενου άρθρου είναι νομοτεχνικά ορθότερο να περιλαμβάνει τη σχετική προσθήκη και να διατυπωθεί ως εξής: «Σύστημα κινήτρων και ανταμοιβής υπαλλήλων που στελεχώνουν τις Ειδικές Υπηρεσίες του ΕΣΠΑ και του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, την Κεντρική Υπηρεσία της Μονάδας Οργάνωσης της Διαχείρισης ΑΕ, την Ειδική Υπηρεσία Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των Χρηματοδοτικών Μηχανισμών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, τη Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων και τη Μονάδα Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα».

2. Επί του άρθρου 6

Το παρόν θεσπίζει εξαίρεση για τις Σ.Δ.Ι.Τ. του ν. 3389/2005, τις συμβάσεις παραχώρησης και τις ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας του ν. 4635/2019, από τον χρονικό περιορισμό προς ανάληψη νομικών δεσμεύσεων μετά την έναρξη έργων σε Τομεακά Προγράμματα Ανάπτυξης και Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης. Μετά την προτεινόμενη προσθήκη στο πρώτο εδάφιο της υποπαρ. 5 της παρ. Α του άρθρου 129 του ν. 4635/2019, η σχετική διάταξη έχει ως εξής: «Για τα έργα τα οποία εντάσσονται στα ΤΠΑ και ΠΠΑ οι νομικές δεσμεύσεις αναλαμβάνονται το αργότερο μέσα σε δεκαοκτώ (18) μήνες από την έναρξή τους, με εξαίρεση τις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) του ν. 3389/2005 (Α΄ 232), τις συμβάσεις παραχώρησης και τις ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας του άρθρου 134 του παρόντος, για τις οποίες δεν ισχύει ο ανωτέρω χρονικός περιορισμός».

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, επειδή η ισχύουσα διάταξη ορίζει συγκεκριμένο διάστημα, εντός του οποίου οι φορείς αναλαμβάνουν νομικές δεσμεύσεις, «χωρίς να συνεκτιμά την ιδιαιτερότητα ορισμένων έργων», «υφίσταται ανάγκη πρόβλεψης δυνατότητας ανάληψης της νομικής δέσμευ-

σης πέραν των δεκαοκτώ (18) μηνών για λόγους που συναρτώνται ευθέως με τη φύση της συμβατικής μορφής των εν λόγω έργων».

Εάν βούληση του νομοθέτη είναι να αναλαμβάνονται οι νομικές δεσμεύσεις σε χρόνο ανάλογο προς την ιδιαιτερότητα του εκάστοτε έργου των ανωτέρω κατηγοριών, θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους ασφάλειας δικαίου και στο πλαίσιο τήρησης των αρχών της χρηστής διοίκησης και της αναλογικής ισότητας ως προς τη μεταχείριση των κατά περίπτωση δικαιούχων, στην εν λόγω διάταξη, όπως διαμορφώνεται μετά την τροποποίησή της, η φράση «δεν ισχύει ο ανωτέρω χρονικός περιορισμός» να αντικατασταθεί ως εξής: «νομικές δεσμεύσεις αναλαμβάνονται σε χρόνο συναρτώμενο προς την ιδιαιτερότητα του αντίστοιχου έργου».

3. Επί του άρθρου 7

Το παρόν προσθέτει (α) νέο εδάφιο στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 134 του ν. 4635/2019, καθώς και (β) νέα παρ. 8 στο ίδιο άρθρο. Οι προτεινόμενες διατάξεις ορίζουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: (α) «Για την επαρκή ανταπόκριση της Υπηρεσίας Συντονισμού Υπηρεσιών Διαχείρισης και των Φορέων Διαχείρισης του ΕΠΑ στον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα, την εφαρμογή και τον έλεγχο των προγραμμάτων του ΕΠΑ, δύναται να λειτουργούν ομάδες εργασίας» · (β) «Με απόφαση του αρμόδιου για το ΕΠΑ Υπουργού συστήνονται στη Συντονιστική Υπηρεσία και τους Φορείς Διαχείρισης του ΕΠΑ, ομάδες εργασίας, τα μέλη των οποίων δύναται να προέρχονται από τους εμπλεκόμενους φορείς, ορίζεται ο αριθμός των μελών τους, εξειδικεύεται το έργο τους, καθορίζονται η λειτουργία τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας (...)». Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, η λειτουργία των υπό σύσταση ομάδων εργασίας προβλέπεται «ώστε να ενισχύεται η ικανότητα ανταπόκρισης» των ανωτέρω υπηρεσιών κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων που παρατίθενται στις φερόμενες προς συζήτηση και ψήφιση ρυθμίσεις.

Παρατηρείται ότι το νέο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 134 του ν. 4635/2019 παραθέτει ως στόχο της σύστασης των ομάδων εργασίας την επαρκή ανταπόκριση υπηρεσιών στις αρμοδιότητές τους, χωρίς να θεσπίζει την αποστολή και το έργο αυτών των ομάδων, ενώ η νέα παρ. 8 του ίδιου άρθρου παρέχει εξουσιοδότηση στον αρμόδιο Υπουργό να εξειδικεύει το έργο τους. Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας των σχετικών ρυθμίσεων, να καθορίζεται συγκεκριμένα το γενικό αντικείμενο των ομάδων εργασίας, που, ως ειδικότερο θέμα, θα καθορίζει η υπουργική απόφαση.

Επίσης, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί το ρήμα «συνιστώνται» αντί του ρήματος «συστήνονται».

4. Επί του άρθρου 10

Το παρόν προσθέτει δεύτερο εδάφιο στην παρ. 1 του άρθρου 27 του ν. 4914/2022. Η νέα ρύθμιση έχει ως εξής: «Τις αρμοδιότητες του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 42 του ν. 4314/2014, περί διαχείρισης του Μηχανισμού «Διευκόλυνση Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΔΣΕ/CEF), δύνανται να αναλάβει, επιπλέον των αρμοδιοτήτων της, και η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Ψηφιακός Μετασχηματισμός» της περ. γ) της παρ. 1 του άρθρου 7 του παρόντος». Θα ήταν, ενδεχομένως, νομοτεχνικά ορθότερο, η λέξη «αναλάβει» να αντικατασταθεί από τη λέξη «ασκεί». Περαιτέρω, η λέξη «και» θα μπορούσε να διαγραφεί, εάν αυτό είναι σύμφωνο προς τη βούληση του νομοθέτη.

5. Επί του άρθρου 15

Η παρ. 2 του παρόντος προσθέτει παρ. 38 στο άρθρο 63 του ν. 4914/2022. Το πρώτο εδάφιο της νέας παραγράφου ορίζει τα εξής: «Η Επιτροπή Αξιολόγησης της παρ. 3 του άρθρου 10 συστήνεται και συγκροτείται με απόφαση του αρμόδιου για το ΕΣΠΑ Υπουργού, στην οποία καθορίζονται τα μέλη, η οργάνωση, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα». Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, η φράση «σχετικό θέμα» να αντικατασταθεί από τη φράση «θέμα σχετικό με τη λειτουργία της», και το ρήμα «συστήνεται» από το ρήμα «συνιστάται».

6. Επί του άρθρου 18

Το παρόν προσθέτει εδάφια δεύτερο έως ενδέκατο στην παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4314/2014. Η εισαγωγική φράση του νέου δεύτερου εδαφίου «Κατά παρέκκλιση του πρώτου εδαφίου, (...)» θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο να αντικατασταθεί από τη λέξη «Ειδικά». Περαιτέρω, στο νέο πέμπτο εδάφιο στη φράση «Η απόσπαση ή μετακίνηση του προσωπικού» θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, πριν από τη λέξη «προσωπικού» να προστεθεί η λέξη «ανωτέρω».

7. Επί του άρθρου 20

Το παρόν αντικαθιστά το άρθρο 57 του ν. 5140/2024, το οποίο αφορά σε «[ε]ιδικές ρυθμίσεις για την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα», όπως μετονομάστηκε η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Εθνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης ΑΕ.» (ν. 3912/2011).

Ειδικότερα, οι φερόμενες προς συζήτηση και ψήφιση διατάξεις, μεταξύ άλλων, εξαιρούν την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (ΕΑΤ) από την υποχρέωση προσκόμισης ασφαλιστικής ενημερότητας, αποκλείουν την ικανοποίηση απαιτήσεων του Δημοσίου, των ασφαλιστικών ταμείων και οποιουδήποτε τρίτου κατά της ΕΑΤ διά συμφηφισμού, εκχωρήσεως ή κατάσχεσης εις χείρας τρίτου χρηματικών ποσών ή άλλων απαιτήσεων που είτε ανήκουν σε αυτήν ή τελούν υπό τη διαχείρισή της, και ορίζουν ότι είναι άκυρες υπέρ κάθε τρίτου, συμπεριλαμβανομένου του Δημοσίου, οι επιβληθείσες σε βάρος της κατασχέσεις.

Δικαιολογητικός λόγος των σχετικών ρυθμίσεων είναι, κατά την αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου, το ότι «[η] ύπαρξη προβλέψεων για την προσκόμιση αποδεικτικών ενημερότητας όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 57 του ν. 5140/2024 δυσχεραίνει την απρόσκοπτη εκτέλεση του έργου της» ΕΑΤ.

Επισημαίνεται ότι, συναφώς, έχουν κριθεί τα εξής: «α) η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία "... Α.Ε.", το μετοχικό κεφάλαιο της οποίας ανήκε εξ ολοκλήρου στο Δημόσιο, λάμβανε οικονομικές ενισχύσεις από αυτό και εποπτευόταν από τον Υπουργό Ανάπτυξης, είχε σκοπό τη διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων στην αγορά κεφαλαίων, και την προώθηση, μέσω αυτής, της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, (...), β) για την προώθηση του σκοπού του, ο νόμος θέσπισε φοροαπαλλαγές υπέρ του Ταμείου και επέκτεινε σε αυτό όλα τα διοικητικά, οικονομικά και δικαστικά προνόμια του Δημοσίου από το ουσιαστικό και δικονομικό δίκαιο, γ) το Ταμείο ακολούθως υποκαταστάθηκε στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του από τη συσταθείσα ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία "...", ήδη "... Α.Ε.", η οποία αποτελεί δημόσια επιχείρηση, το μετοχικό της κεφάλαιο ανήκει κατά πλειοψηφία στο Δημόσιο, επιχορηγείται από αυτό και εποπτεύεται από τον Υπουργό Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, επιδιώκει δε ευρύτερους δημόσιους σκοπούς, που περιλαμβάνουν τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση των κάθε είδους επιχειρήσεων και τη μέσω αυτής στήριξη της επιχειρηματικότητας, την προώθηση της καινοτομίας, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, την προώθηση ποιοτικών, στρατηγικών και καινοτόμων έργων, την προσέλκυση κεφαλαίων, την προώθηση των επενδύσεων, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων, την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών κ.λπ., με απώτερο στόχο την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, και δ) για την πληρέστερη επίτευξη των ως άνω δημόσιων σκοπών της, θεσπίστηκαν φοροαπαλλαγές υπέρ αυτής και ορίστηκε ότι η εταιρία έχει όλα τα διοικητικά, οικονομικά και δικαστικά προνόμια του Δημοσίου, ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου. Ε-

νόψει των αποκλειστικά δημόσιων σκοπών, που επιδιώκουν οι εταιρίες αυτές, λειτουργώντας μεν με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, αλλά ελεγχόμενες από το Δημόσιο και εποπτευόμενες από Υπουργό, χωρίς να αναπτύσσουν επιχειρηματική δραστηριότητα, δικαιολογείται η επέκταση στις έννομες σχέσεις τους, που σχετίζονται άμεσα με την επίτευξη των δημόσιων σκοπών τους, των κάθε είδους προνομίων του Δημοσίου (...) η οποία (επέκταση) κατά συνέπεια δεν έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 20 § 1 του Συντάγματος, που ορίζει ότι καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σε αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του όπως ορίζει ο νόμος, ούτε με το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτόκολλου της κυρωθείσας με το ν.δ. 53/1974 Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.), που ορίζει ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο δικαιούται σεβασμού της παρουσίας του και κανείς δεν μπορεί να στερηθεί της ιδιοκτησίας του παρά μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας και υπό τους προβλεπόμενους από το νόμο και τις γενικές αρχές του διεθνούς δικαίου όρους» (ΑΠ 62/2025).

8. Επί του άρθρου 32

Το παρόν προσθέτει εδάφια δεύτερο και τρίτο στην παρ. 2 του άρθρου 199 του ν. 4820/2021, η οποία ρυθμίζει τη «Στελέχωση υπηρεσιών που έχουν αναλάβει την παρακολούθηση και υλοποίηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας».

Οι ισχύουσες ρυθμίσεις ορίζουν ότι το εν θέματι προσωπικό έχει «σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 4765/2021, εξαιρούμενων των κριτηρίων των περ. α' έως ε' της παρ. 1 του άρθρου 40 του ίδιου νόμου, με την έκδοση σχετικής προκήρυξης, κατόπιν έγκρισης της Επιτροπής της παρ. 1 του άρθρου 2 της υπ' αριθμ. 33/2006 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 280). Το προσωπικό αυτό δεν δύναται να υπερβαίνει τα εκατό (100) άτομα. Οι ως άνω υπηρεσίες της κεντρικής διοίκησης καθορίζονται με διαπιστωτική πράξη του αρμόδιου για το Ταμείο Ανάκαμψης Υπουργού» (παρ. 1). Περαιτέρω «[η] διάρκεια των συμβάσεων της παρ. 1 ορίζεται σε δώδεκα (12) μήνες και δύναται να ανανεώνεται ή να παρατείνεται έως το τέλος του προγράμματος ή του έργου ή την εκπλήρωση της υποχρέωσης, αποκλειόμενης σε κάθε περίπτωση της αναγνώρισής τους ως συμβάσεων αορίστου χρόνου» (παρ. 2).

Η φερόμενη προς συζήτηση και ψήφιση προσθήκη έχει ως εξής: «Εφόσον μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας του δεύτερου εδαφίου της παρ. 9 του άρθρου 41 του ν. 4765/2021 (Α' 6), περί διαδικασίας πρόσληψης προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου 22 ορισμένου χρόνου, παρα-

μένουν κενές θέσεις σε συγκεκριμένους κωδικούς θέσεων (ειδικότητες) της προκήρυξης που έχει εκδοθεί σύμφωνα με την παρ. 1 του παρόντος, προσauξάνονται αντίστοιχα οι θέσεις στον κωδικό θέσεων (ειδικότητα) με το μεγαλύτερο πλήθος θέσεων, υπό την προϋπόθεση ότι εξακολουθεί να υφίσταται επαρκής αριθμός επιλαχόντων υποψηφίων. Μετά από την αύξηση του προηγούμενου εδαφίου, προσλαμβάνονται στις θέσεις αυτές επιλαχόντες υποψήφιοι βάσει της μοριοδότησής τους, έως ότου καλυφθεί το σύνολο των θέσεων που έχουν προκηρυχθεί».

Επισημαίνεται ότι η παρ. 9 του άρθρου 41 («Διαδικασία πρόσληψης προσωπικού με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου») του ν. 4765/2021 ορίζει τα ακόλουθα: «Οι οικείοι φορείς προσλαμβάνουν το προσωπικό με σύμβαση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου κατά το παρόν άρθρο αμέσως μετά από την κατάρτιση των πινάκων κατάταξης των υποψηφίων χωρίς να αναμένουν τον αυτεπάγγελο ή κατ' ένσταση έλεγχο του Α.Σ.Ε.Π. Αναμόρφωση των πινάκων, βάσει του ελέγχου του Α.Σ.Ε.Π., που συνεπάγεται ανακατάταξη των υποψηφίων εκτελείται υποχρεωτικά από τους οικείους φορείς και απολύονται οι μη δικαιούμενοι να προσληφθούν βάσει της νέας κατάταξης. Οι απολυόμενοι λαμβάνουν τις αποδοχές που προβλέπονται για την απασχόλησή τους έως την ημέρα της απόλυσης, χωρίς οποιαδήποτε αποζημίωση από την αιτία αυτή. Σε κάθε περίπτωση, οι υποψήφιοι που προσλαμβάνονται είτε κατόπιν αναμόρφωσης των πινάκων από το Α.Σ.Ε.Π. είτε λόγω αντικατάστασης αποχωρούντων υποψηφίων, απασχολούνται για το υπολειπόμενο, κατά περίπτωση, χρονικό διάστημα και μέχρι συμπλήρωσης της εγκεκριμένης διάρκειας της σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου».

Παρατηρείται ότι, σύμφωνα με την παρ. 1 του εν λόγω άρθρου, «[ο] φορέας συντάσσει σχέδιο ανακοίνωσης σύμφωνα με τα υποδείγματα ανακοινώσεων που αναρτά το Α.Σ.Ε.Π. στον διαδικτυακό του τόπο και το αποστέλλει στο Α.Σ.Ε.Π. μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Στο σχέδιο της ανακοίνωσης αναφέρονται υποχρεωτικώς: α. ο αριθμός κατά κατηγορία/ειδικότητα του προσωπικού, β. τα απαιτούμενα προσόντα, γ. ο τρόπος υποβολής των αιτήσεων και των δικαιολογητικών, δ. τα κριτήρια κατάταξης, ε. η διαδικασία πρόσληψης». Περαιτέρω, οι παρ. 2 και 3 ορίζουν τα εξής: «2. Η ανακοίνωση αφορά σε πρόσληψη προσωπικού με διάρκεια απασχόλησης μικρότερη ή μεγαλύτερη των τεσσάρων (4) μηνών και εγκρίνεται ή τροποποιείται μέσα σε είκοσι (20) ημέρες από την περιέλευση του αντίστοιχου σχεδίου στο Α.Σ.Ε.Π. Εάν παρέλθει άπρακτη η ως άνω προθεσμία, τεκμαίρεται η σύμφωνη γνώμη του Α.Σ.Ε.Π. Η ανακοίνωση, μετά από την έγκρισή της, κοινοποιείται στον οικείο φορέα και αναρτάται στον διαδικτυακό τόπο του Α.Σ.Ε.Π. Ε-

ντός είκοσι (20) ημερών από την κατά τα ως άνω κοινοποίηση ή έγκριση ή τροποποίησή της από το Α.Σ.Ε.Π., η ανακοίνωση και η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής αναρτώνται στον διαδικτυακό τόπο του φορέα, στο κατάστημά του, καθώς και στο κατάστημα του Δήμου στον οποίο αυτός εδρεύει. Η ανακοίνωση αναρτάται και στο πρόγραμμα «Διαύγεια». Για κάθε ανάρτηση που διενεργείται σε κατάσταση, συντάσσεται πρακτικό που υπογράφεται από τον ενεργούντα την ανάρτηση και έναν ακόμη υπάλληλο του φορέα ή του Δήμου. Περίληψη της ανακοίνωσης δημοσιεύεται σε δύο (2) τουλάχιστον ημερήσιες ή εβδομαδιαίες τοπικές εφημερίδες της οικείας περιφερειακής ενότητας, εφόσον τέτοιες εκδίδονται. Στην περίληψη αναφέρονται υποχρεωτικώς τα προβλεπόμενα στην παρ. 1 στοιχεία και τα όρια ηλικίας της παρ. 1 του άρθρου 39. 3. Οι αιτήσεις συμμετοχής των υποψηφίων υποβάλλονται σύμφωνα με τα υποδείγματα αιτήσεων που καθορίζει και αναρτά το Α.Σ.Ε.Π. στον διαδικτυακό του τόπο. Η αίτηση συμμετοχής επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης και η ευθύνη της ορθής συμπλήρωσής της είναι αποκλειστικά του υποψηφίου. Ο υποψήφιος μπορεί να υποβάλει μία μόνο αίτηση και για θέσεις μίας μόνο κατηγορίας προσωπικού της ίδιας ανακοίνωσης. Η υποβολή υποψηφιότητας για θέσεις διαφορετικών κατηγοριών εκπαίδευσης συνεπάγεται αυτοδικαίως αποκλεισμό του υποψηφίου από την περαιτέρω διαδικασία. Επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η σώρευση στην αίτηση θέσεων διαφορετικών κατηγοριών εκπαίδευσης, όταν αυτό προβλέπεται ρητώς από ισχύουσα διάταξη και ορίζεται στην ανακοίνωση».

Η αιτιολογική έκθεση αναφέρει ως δικαιολογητικό λόγο των προτεινόμενων διατάξεων την ανάγκη «να εξασφαλιστεί η πλήρης αξιοποίηση των υποψηφίων που συμμετείχαν στην υπό στοιχεία ΣΟΧ 1/2024 προκήρυξη της Ε.Υ.Σ.Τ.Α., προκειμένου να στελεχωθούν ουσιαστικά οι Υπηρεσίες που υλοποιούν έργα που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ενόψει ιδίως των προβλεπόμενων ασφυκτικών χρονικών περιθωρίων». Παρατηρείται ότι οι φερόμενες προς συζήτηση και ψήφιση ρυθμίσεις άγουν σε εν τοις πράγμασι μεταβολή του περιεχομένου της σχετικής προκήρυξης, που καθορίζει τη διαδικασία για τις συγκεκριμένες προσλήψεις.

9. Επί του άρθρου 34

Το παρόν προσθέτει παραγράφους 1Α και 2Α στο άρθρο 197 του ν. 4820/2021 («Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις»). Η νέα παρ. 1Α έχει ως εξής: «Τα αναγκαία για τη χρηματοδότηση επιλέξιμων επενδύσεων μέσω των δανείων με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, κεφάλαια στους ευρωπαϊκούς χρηματοπιστωτικούς θεσμούς και τα πιστωτικά ιδρύματα και φορείς της παρ. 1, δύναται να διατί-

θενται από τον τακτικό προϋπολογισμό καθ' υπέρβαση των κεφαλαίων που έχουν εκταμειωθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς το δανειακό σκέλος του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» και δεν μπορούν να υπερβαίνουν το ύψος των κεφαλαίων που υπολείπονται να αντληθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο πλαίσιο και κατ' εφαρμογή της Δανειακής Σύμβασης. Το ποσό που αντιστοιχεί στα διατιθέμενα από τον τακτικό προϋπολογισμό κεφάλαια επιστρέφεται σε αυτόν, μετά την εκταμίευση των κεφαλαίων από το δανειακό σκέλος του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή».

Όπως αναφέρει η αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου, με τις προτεινόμενες διατάξεις «[ε]ξασφαλίζεται η αδιάλειπτη χρηματοδότηση της δράσης της δανειακής σύμβασης με την κάλυψη από πόρους του τακτικού προϋπολογισμού των χρηματοδοτικών αναγκών που δημιουργούνται από την υποβολή αιτήματος πληρωμής από το δανειακό σκέλος του Εθνικού Σχεδίου «Ελλάδα 2.0», έως την εκταμίευση της δόσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή».

Α. Το εν θέματι άρθρο 197 περιλαμβάνεται στο Κεφάλαιο Β' («Ελεγχος Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις του Υπουργείου Οικονομικών») του ν. 4820/2021 (άρθρα 189-204), το οποίο είχε προστεθεί στο σχετικό νομοσχέδιο με τροπολογία (αρ. 996/81 20.7.2021), κατ' επίκληση του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση επί των άρθρων 8 και 9 της ανωτέρω τροπολογίας και ήδη άρθρων 196 («Αξιολόγηση Επιλεξιμοτήτων») και 197 («Χρηματοδότηση επιχειρήσεων μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας»), αντίστοιχα, του ν. 4820/2021, οι σχετικές ρυθμίσεις «αποσκοπούν να αντιμετωπίσουν την έλλειψη νομοθετικού πλαισίου για τη ρύθμιση και εξειδίκευση α) των κριτηρίων για την αξιολόγηση κάθε επελεξιμότητας που αναφέρεται στον Κανονισμό, β) των διαδικασιών με τις οποίες θα διατεθούν τα δάνεια θα χορηγηθούν περαιτέρω μέσω των τραπεζικών ιδρυμάτων στις επιχειρήσεις, καθώς γ) των διαδικασιών για την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας των επενδυτικών σχεδίων που θα ενταχθούν προς χρηματοδότηση από τους δανειακούς πόρους του Ταμείου».

Στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 ψηφίσθηκαν, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 Συντ., αφενός μεν, ο ν. 4822/2021 «Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και

της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας», αφετέρου δε, ο ν. 5101/2024 «Κύρωση του Προσαρτήματος στη Σύμβαση Χρηματοδότησης του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και της Ελληνικής Δημοκρατίας και του παραρτήματός του και του Προσαρτήματος στη Δανειακή Σύμβαση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των παραρτημάτων του».

Στις εισαγωγικές σκέψεις του Κανονισμού αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση των μέτρων που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (σκ. 25) · «[τ]ο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα πρέπει να ορίζει λεπτομερώς το σύνολο μέτρων για την παρακολούθηση και την υλοποίησή του, συμπεριλαμβανομένων των στόχων και των οροσήμων και του εκτιμώμενου κόστους, όπως επίσης τον αναμενόμενο αντίκτυπο του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (...)» · «να περιλαμβάνει επεξήγηση των σχεδίων, συστημάτων και συγκεκριμένων μέτρων του κράτους μέλους για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση συγκρούσεων συμφερόντων και υποθέσεων διαφθοράς και απάτης, και για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης από τον μηχανισμό και άλλα προγράμματα της Ένωσης» (σκ. 39) · «[ε]νώ αποτελεί πρωτίστως ευθύνη του ίδιου του κράτους μέλους να διασφαλίζει ότι ο μηχανισμός εφαρμόζεται σύμφωνα με τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να λαμβάνει επαρκείς εγγυήσεις από τα κράτη μέλη εν προκειμένω. Προς τούτο, κατά την εφαρμογή του μηχανισμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν για τη λειτουργία αποτελεσματικού και αποδοτικού συστήματος εσωτερικού ελέγχου και να ανακτούν τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντα ποσά» (σκ. 54) · «[τ]α κράτη μέλη θα πρέπει να συλλέγουν τυποποιημένες κατηγορίες δεδομένων και πληροφορίες που επιτρέπουν την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση σοβαρών παρατυπιών, δηλαδή απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων, σε σχέση με τα μέτρα που υποστηρίζονται από τον μηχανισμό. Η Επιτροπή θα πρέπει να καταστήσει διαθέσιμο ένα σύστημα πληροφοριών και παρακολούθησης (...)» · «[η] Επιτροπή, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), το Ελεγκτικό Συνέδριο και, κατά περίπτωση, η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία θα πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν το σύστημα πληροφοριών και παρακολούθησης στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και των δικαιωμάτων τους» (σκ. 55).

Οι διατάξεις του Κανονισμού, μεταξύ άλλων, ορίζουν ότι «ο ειδικός στόχος του μηχανισμού είναι η παροχή χρηματοδοτικής στήριξης στα κράτη μέ-

λη με σκοπό την επίτευξη των οροσήμων και των στόχων των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων, όπως καθορίζονται στα αντίστοιχα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας» (άρθρο 4), ότι «[η] στήριξη από τον μηχανισμό δεν υποκαθιστά τακτικές δαπάνες των εθνικών προϋπολογισμών παρά μόνο σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, και σέβεται την αρχή της προσθετικότητας της ενωσιακής χρηματοδότησης» (άρθρο 5), καθώς και ότι ο μηχανισμός «υλοποιείται από την Επιτροπή με άμεση διαχείριση σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 322 ΣΛΕΕ και ιδίως τον δημοσιονομικό κανονισμό και τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2092 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (άρθρο 8). Επίσης καθορίζουν το πλαίσιο για τη χρηματοδοτική συνεισφορά, τη διαδικασία κατανομής, τα δάνεια, τυχόν προχρηματοδότηση και θεσπίζει πλαίσιο επανεξέτασης (άρθρα 11-16), και θεσπίζουν κανόνες για την καταβολή, την αναστολή και την καταγγελία συμβάσεων όσον αφορά χρηματοδοτικές συνεισφορές και δάνειο (άρθρο 24), καθώς και πλαίσιο ρυθμίσεων για τον συντονισμό και τη συμπληρωματικότητα στη συνεργασία Επιτροπής - κρατών μελών, την παρακολούθηση της υλοποίησης, καθώς και την αξιολόγηση (άρθρο 28 επ.).

Ειδικά στην παρ. 1 του άρθρου 22 («Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης») ο Κανονισμός ορίζει τα ακόλουθα: «Κατά την εφαρμογή του μηχανισμού, τα κράτη μέλη, ως δικαιούχοι ή δανειολήπτες κονδυλίων στο πλαίσιο του μηχανισμού, λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης και για να διασφαλίσουν ότι η χρήση των κεφαλαίων σε σχέση με μέτρα που υποστηρίζονται από τον μηχανισμό συνάδει με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων. Προς τούτο, τα κράτη μέλη προβλέπουν αποτελεσματικό και αποδοτικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου και την ανάκτηση των αδικαιολογήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων ποσών. Τα κράτη μέλη μπορούν να βασίζονται στα συνήθη εθνικά συστήματα δημοσιονομικής διαχείρισής τους».

Η χρηματοδότηση επιχειρήσεων με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας στο πλαίσιο Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης διεξάγεται με συγκεκριμένες διαδικασίες και υπό τον έλεγχο και την παρακολούθηση όχι μόνο του εθνικού, αλλά και του ενωσιακού νομοθέτη, δοθέντος, άλλωστε, ότι πρόκειται για ενωσιακούς πόρους, ο προορισμός των οποίων είναι η διαχείρισή τους από τα κράτη μέλη, κατά τα ειδικά και αναλυτικά οριζόμενα στον Κανονισμό: πραγματοποιείται στο πλαίσιο και με τις διαδικασίες που τυποποιεί ως υποχρεωτικές ο ανωτέρω Κανονισμός (άμεσης εφαρμογής από τα κράτη μέλη), αλλά και στο πλαίσιο των σχετικών συμβάσεων χρηματοδότησης μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής και κράτους μέλους, καθώς οι ρυθμίσεις

του Κανονισμού διέπουν και τους όρους της εκάστοτε Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους – όπως εν προκειμένω η «Σύμβαση Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας», η «Δανειακή Σύμβαση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας» με τα Παραρτήματα και το Προσάρτημα, που κυρώθηκαν με τους νόμους 4822/2021 και 5101/2024.

Η εν θέματι χρηματοδότηση γίνεται και αυτή υποχρεωτικά με τις ειδικές διαδικασίες και στους χρόνους που καθορίζει ο Κανονισμός. Εξ άλλου, η υπαγωγή των δυνητικών δικαιούχων στο πεδίο εφαρμογής του συνεπάγεται υποχρέωση τήρησης των κανόνων του, συμπεριλαμβανομένων όσων ρυθμίζουν τα ζητήματα των καταβολών.

Εν προκειμένω, όπως αναφέρεται ανωτέρω, σκοπός των σχετικών διατάξεων είναι να εξασφαλισθεί η συνέχεια (το αδιάλειπτο) στη ροή των καταβολών κατά τη χρηματοδότηση. Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, στο πρώτο εδάφιο της προτεινόμενης ως νέας παρ. 1Α του άρθρου 197 του ν. 4820/2021, η φράση «τα αναγκαία για τη χρηματοδότηση», να αντικατασταθεί από τη φράση «τα αναγκαία για την αδιάλειπτη και αποτελεσματική χρηματοδότηση», ώστε η θέσπιση διαδικασίας καταβολών παράλληλης προς την καθοριζόμενη από τον Κανονισμό να μπορεί, ενδεχομένως, να ερμηνευθεί σε συμφωνία προς αυτόν.

Β. Ενημερωτικά σημειώνεται ότι ο προϋπολογισμός των εσόδων και εξόδων του κράτους συνιστά ειδική περίπτωση τυπικού νόμου, εφόσον ψηφίζεται από τη Βουλή με διαδικασία διαφορετική από αυτή της ψήφισης των τυπικών νόμων (άρθρο 79 του Συντάγματος), έχει δε, εκ προοιμίου, περιορισμένη χρονική διάρκεια (ετήσια, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 79 του Συντάγματος, ή διετή, στην περίπτωση ψήφισης του νόμου της παραγράφου 6 του άρθρου 79). Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 79 παρ. 2 του Συντάγματος, «όλα τα έσοδα και έξοδα του κράτους πρέπει να αναγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό». Με την εν λόγω διάταξη καθιερώνεται η αρχή της ενότητας του προϋπολογισμού (για τις γενικές αρχές που διέπουν τον προϋπολογισμό βλ., ενδεικτικώς, Απ. Γέροντα, Δημοσιονομικό Δίκαιο, 2005, σελ. 349 επ.), η οποία, όπως γίνεται δεκτό (βλ. Ν. Μπάρμπα, Στοιχεία Δημοσιονομικού Δικαίου, 2008, σελ. 27, και Απ. Γέροντα, όπ. π., σελ. 358), γνωρίζει παρεκκλίσεις, προκειμένου ο προϋπολογισμός να ανταποκρίνεται στις ανάγκες λειτουργίας ενός σύγχρονου κράτους. Ειδικότερη περίπτωση παρέκκλισης από τον κανόνα της ενότητας του προϋπολογισμού αποτελεί και η ψήφιση συμπληρωματικού ή διορθωτικού προϋπολογισμού. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 60 του ν. 4270/2014, «ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να υποβάλει στη Βουλή, οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, πρόταση τροποποίησης των πιστώσεων του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογι-

σμού με συμπληρωματικό προϋπολογισμό», κατά δε την παρ. 2, ο Υπουργός Οικονομικών υποχρεούται να υποβάλει στη Βουλή συμπληρωματικό προϋπολογισμό εντός του τρέχοντος οικονομικού έτους, «εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις: (α) Αν η τριμηνιαία έκθεση εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού που υποβάλλεται από τον Υπουργό Οικονομικών καταδεικνύει ότι η Κεντρική Διοίκηση ενδέχεται να υπερβεί το συνολικό ανώτατο όριο δαπανών που εγκρίθηκε από τη Βουλή για το εν λόγω οικονομικό έτος, (β) Αν το αποθεματικό του προϋπολογισμού έχει δεσμευθεί στο σύνολό του και αναμένεται να απαιτηθούν πρόσθετοι πόροι για την κάλυψη απρόβλεπτων δαπανών πριν το τέλος του οικονομικού έτους, (γ) Αν για την κάλυψη των πρόσθετων δαπανών δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν άλλες μεταφορές ή ανακατανομές με την εφαρμογή των κανόνων μεταφοράς πιστώσεων (...), (δ) Αν προκύψουν μείζονες αλλαγές στη σύνθεση του προϋπολογισμού, καθώς οικονομικές ή δημοσιονομικές εξελίξεις απαιτούν σημαντική μείωση των εγκεκριμένων πιστώσεων στον Κρατικό Προϋπολογισμό».

Αθήνα, 23 Σεπτεμβρίου 2025

Ο Εισηγητής

Νικόλαος Παπαχρήστος

Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής

του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Ομότιμος Καθηγητής του

Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών